

Kansallinen dialogi: Turvallisuus ja luottamus muutosten Porvoossa

Keskustelutilaisuus Dome Porvoo-Borgå:ssa 23.5.2024 klo 17 alkaen. Paikalla oli 12 osallistujaa. Tämä keskustelu järjestettiin osana valtakunnallista sarjaa Kansalliset dialogit. Saman päivän aikana järjestettiin kymmenillä paikkakunnilla ympäri Suomea dialogeja samalla otsikolla ”Turvallisuus ja luottamus (...)”. Näistä dialogeista tehdyt kirjaukset kootaan yhteenvedoksi, joka julkaistaan myöhemmin kaikkien tiedoksi ja yhteiskunnallisen tutkimuksen aineistoksi.

Tilaisuuteen oli erikseen kutsuttu asiantuntijoita mm. poliisista, pelastuslaitoksesta ja kaupungin keskeisistä turvallisuusasioiden kanssa työskentelevistä yksiköistä, mutta mitä ilmeisimmin osallistujat olivat löytäneet paikalle tapahtuman yleisen markkinoinnin ansiosta. Keskustelua johdatteli Erätauko-menetelmän periaatteita noudattaen toimittaja-kirjailija Mikael Crawford (myöhemmin: fasilitaattori), muistiinpanot kirjasi projektikoordinaattori Tomi Lassi.

Keskustelu oli vilkasta ja osin monikielistä, tässä mahdollisimman todenmukainen litteointi koko keskustelusta. Lopussa on tekoälyn avulla luotu, toimittajan tarkastama tiivistelmä keskustelun kulusta.

[Fasilitaattori esitteli Erätauko-menetelmän periaatteet ja keskustelun kulkua: paikalla on monikielinen joukko ihmisiä ja tulkkausta tehdään sen mukaan kuin tarvetta ilmenee, mielellään muiden osallistujien toimesta. Tämän jälkeen hän johdatteli keskustelun aiheeseen kysymyksillä turvallisuuden tai turvattomuuden tunteista: mikä saa ihmisen kokemaan turvattomuutta tai luottamusta turvallisuuteen?]

”Nainen Joonaanmäeltä”: On kaksi kertaa, jolloin olen tuntenut oloni erityisen turvattomaksi: koulujen päättäjäsiltana, meiltä rikottiin aina ikkunat, tuntuu niin tyhmältä – lapsiakin, ja tietysti teinejä – kuulemma rikkoneet koko kadulta – ei saatu kiinni – ei ole valvontaa. Sama myös uutenavuotena. Nyt pyritään jättämään kaikki valot päälle tällaisina iltoina, jos se toimisi pelotteena tai vähentäisi ilkivaltaa.

”Mies Sikosaaresta”: Olen kaksi kuukautta asunut Sikosaaresta; en syytä nuoria, aikuisten pitäisi miettiä omaa käyttäytymistään.

[Fasilitaattori kysyy tarkentavan kysymyksen: kokeeko puhuja siis aikuiset uhkana vai tarkoittaako, että aikuisten pitäisi puuttua enemmän tällaisiin tilanteisiin?]

Vastaus: Sekä että.

Fasilitaattori jatkaa aiheeseen johdattelua: Porvoo on suhteellisen turvallinen paikka asua, mutta ei se tarkoita etteikö se voisi olla vielä turvallisempi. Valtakunnallisestikin

Tästä haluamme puhua – Det här vill vi tala om

www.porvoo.fi/tasta-haluamme-puhua - www.borga.fi/det-har-vill-vi-tala-om

katsoen rikollisuus on vähentynyt ja liikenneonnettomuuksissa kuolee vähemmän ihmisiä. Aikanaan, kun turvavyö tuli pakolliseksi, sen käyttöä välteltiin periaatteessa ja ”pidettiin vain kädellä kiinni” siltä varalta, että poliisi näkee. Mopoilla ei käytetty kypärää ja naurettiin ruotsalaisten kypäräpakolle; jos Suomeen tulisi kypäräpakko, mopoilu loppuisi siihen paikkaan – vaan miten onkaan nyt?

Rikollisuus ei ole ainoa turvattomuutta aiheuttava tekijä. Esimerkiksi vanhusten yksin asuminen voi tuntua turvattomalta, kotona voi esimerkiksi kaatua ja kuka sitten tulee apuun?

Rikoksia tekevät pääosin nuoret miehet, ja heitä on entistä vähemmän -> eletäänkö siis turvallisempaa aikaa? Vai ovatko rikokset toisaalta raaistuneet? Tilastollisesti eivät, mutta kadunmiehen tunne on päinvastainen. Asuin monta vuotta USA:ssa. Siellä keski-vertokansalainen tuntee itsensä uhatuksi rikollisuuden taholta. Siitä on suurelta osin syyttäminen mediaa, rikosuutisointia. Alalla on sanonta: ”If it bleeds, it leads.” Eli mitä lähempänä ja mitä dramaattisempi tapahtuma on, sitä varmemmin siitä tulee pääuutinen. Suomi ei ole USA, mutta kyllä täällä huomaa jotain samaa. Onko median vika, että ihmisillä on turvaton olo? Ja onko some vielä pahempi?

Noin kolme vuotta sitten Porvoo-somessa alkoi kiertää päivityksiä tyyliin ”Meidän koira on syönyt myrkytettyjä herkkupaloja paikassa x keskustassa.” Sitten sama esimerkiksi Hornhattulassa jne. Tällaisia päivityksiä tuli paikallisiin ryhmiin n. 15 kappaletta. Paikallismedia [jonka toimittaja fasilitaattori itse on, toim.huom.] teki hieman tutkimusta, ja kävi ilmi ettei yksikään näistä tapauksista ollut eläinlääkärin vahvistama. Ihmisiä pyydettiin ottamaan yhteyttä, jos tuntee tällaisen tapauksen itse. Yhtään tällaista yhteydenottoa ei tullut, mutta silti mediaan otettiin suoraan yhteyttä ja kysyttiin, miksi [lehdet] eivät tee uutista tästä aiheesta. Facebook on ilmeisesti vahvempi mielipidevaikuttaja kuin paikallismedia.

Syksyllä todennäköisesti taas joku tällainen ”kampanja” alkaa jossain päin Suomea, esimerkiksi Hyvinkäällä. Vastaava tapaus on aina välillä ilmestynyt päivitysten summa pakkettiautosta, joka yrittää houkutelaa lapsia kyytiin. Ikävä totuus on, että tällaista todella tapahtuu – mutta ei niin paljon kuin somesta voisi päätellä. Tämä on some algoritmien vaikutusta, ja yksi ”klassinen” syy turvattomuuden tunteen lisääntymiselle.

Muistelen vielä nuoruuteni Porvoota, jossa oli joka viikonloppu amerikkarautojen toriralli. Silloin ei ollut somea, mutta näiden autojen omistajilla oli kyllä ”tietynlainen maine”. Samoin oli ”piikkijengillä” eli kevytmoottoripyörien ajajilla, jotka kokoontuivat yhteen nurkaan Grandin tienoilla. Kumpakaan näistä ryhmistä ei todellakaan haitannut tämä ”tietynlainen maine”, se sopi hyvin nuorten miesten itsetunnon kohotukseksi. Ja Johan Runebergin aikaan aatelispojat ratsastivat kaupunkiin hakeutumaan tappeluihin. Ja olihan ennen vanhaan myös paljon enemmän kapakoita kuin nykyään.

Nainen yleisöstä: Ennen vanhaan, kun vesi ei välttämättä ollut puhdasta, oli **turvallisempaa** juoda olutta.

sama nainen jatkaa: Tarinoiden leviäminen ei ole uutta. Some on vain nopeuttanut ja vahvistanut sitä. Esimerkiksi sisällissodan ja vastaavien konfliktien aikana myytit vastapuolen raakuuksista levisivät tehokkaasti.

Toinen nainen: Kaikkihan miehiä pelkää, sehän on niiden juttu.

Fasilitaattori: Miehillä tällainen rakentaa hierarkiaa.

1. nainen: ”Maineesta” hyötyvät nekin, joita ei muuten pelättäisi.

Fasilitaattori: Jos somea on uskominen, nuoret ovat nykyään aiempaa enemmän väkivallan uhreja.

Mies yleisöstä: Seurasin ikkunasta, kun kolmelta nuorelta vietiin meidän pihalla [arvo]vaatteet. Paikalla oli ainakin 10 nuorta. Poliisi oli kyllä nopeasti paikalla.

Fasilitaattori: Oma lukunsa ovat myös ns. urbaanit legendat, esimerkiksi siitä että on löytänyt rotan osia pizzasta. Tai luontoillassa vanha rouva kertoo kasvista, jonka tytär oli tuonut Meksikosta ja joka rupesi heilumaan; kun kutsuttiin ”asiantuntija” paikalle, kasvista löytyi valtava hämähäkki. Useampi täälläkin muistaa versioita tarinasta, jossa ”äidin työkaverin” autoa joku jengiläinen oli ruvennut lyömään kettingillä. Työkaverin tullessa kotiin autoon onkin takertunut kettinki, ja siinä roikkuu **irallinen sormi**. Näistä urbaaneista legendoista on koottu kirjakin, ja fasilitaattori muistaa kuulleensa näistä kirjassa olevista tarinoista ainakin viisi omassa menneisyydessään. Kaikki tällainen lisää turvattomuuden tunnetta.

Onko vielä muita kokemuksia? Osaatteko kertoa seikkoja, jotka lisäävät turvallisuutta tai turvallisuuden tunnetta? Porvoo on esimerkiksi hyvin valaistu.

Mies yleisöstä: Mihin aikaan on hyvin valaistu? Olen nähnyt miehen, joka käyttää Runebergin puiston pimeyttä hyväkseen suunnitelmallisesti pyörävarkauksiin. Valaisin tätä kirkkaalla valolla suoraan silmiin, ja keskeytin näin varkauden. Mies oli selvästi ”hankintakeikalla”. Poliisi tuli paikalle.

Fasilitaattori: Luulin, ettei poliisia kiinnosta pyörävarkaudet.

Mies: Sinulla on väärää tietoa.

Fasilitaattori: Porvoossa tapahtuu kyllä liikaa pyörävarkauksia.

Mies: Tiedän huumetyypit – on myös kaveri, joka tulee hienolla pyörällä Gammelbackasta, puheli vaan puhelimesta...

Fasilitaattori: On osa työtäni käydä joka perjantai oikeustalolla hakemassa lista käynnissä/vireillä olevista oikeusjutuista; huumejutut ovat kyllä lisääntyneet.

Järjestyksenvalvoja: Olen tehnyt tätä työtä 12 vuotta – huumeiden käyttö on ”räjähtänyt” erityisesti viimeisen kolmen vuoden aikana koronan jälkeen. Ravintolassa käynti on vähentynyt. Huumetapaukset ovat lisääntyneet. Toisen ihmisen kunnioittaminen on vähentynyt. Nuorten väkivalta on raaistunut; nuoret kantavat enemmän teräaseita, eivätkö kaihda käyttäviä niitä. Tietysti näen työssäni lähinnä asioiden nurjan puolen.

Fasilitaattori: Koulussa kuultua: keskimäärin nuoret voivat nyt paremmin kuin aiemmin, mutta ne jotka huonosti voivat **todella** huonosti.

Järjestyksenvalvoja: Porvoossa on erittäin helppo saada esimerkiksi kokaiinia, tämäkin on uusi juttu. Amfetamiini oli ”narkkareiden juttu”, mutta kokaiinia vetävät esimerkiksi urheilijatkin. Vaarallisinta on aineiden sekakäyttö.

Tästä haluamme puhua – Det här vill vi tala om

www.porvoo.fi/tasta-haluamme-puhua - www.borga.fi/det-har-vill-vi-tala-om

Fasilitaattori: Kun itse olin vasta tullut ”kapakkaikään” huhuttiin, että Helsingissä on yksi baari, jossa ”ei ole pokea”. Ajateltiin, että eihän tuollainen voi toimia! Toisin on nykyään.

Kirjuri [pyynnöstä myös kommentti]: Muistelen omalta kouluajaltani todellisuutta Pääskytien yläasteella 1980-luvulla. Kyllä silloin oli samoja ilmiöitä kuin nykyään, mutta toki jonkin verran eri muodoissa. Uusina ilmiöinä koen – siitä mitä kuulen nykytilanteesta – aseiden käytön kynnyksen madaltumisen (kyllä niitä saattoi olla näyttämisen vuoksi mukana myös aikanaan), laittomien huumeiden viihdekäytön lisääntymisen myös ”tavallisten kansalaisten” parissa ja ehkä toimintamallien vuotamisen fiktiosta (pelit, some, amerikkalainen tv-, musiikkivideo- ja elokuvasisältö) reaali maailmaan aiempaa enemmän.

Fasilitaattori: Some vaikuttaa todellisemmalta kuin elokuvat.

Harvardissa tehdyn tutkimuksen mukaan nuorten pahoinvoinnissa tapahtui käänne pahempaan vuonna 2009. Ainoa selkeä korrelaatio tähän ajankohtaan on älypuhelin-tulo. Olen puhunut asiasta opettajien kanssa. Rehtorin mukaan auktoriteettien kunnioituksen puute voi olla aivan toivotonta; oppilas voi esimerkiksi vain yhtäkkiä päättää, että ”nyt mä lähden tästä luokasta”. Ennen tällaiset tapaukset kuuluivat ”tarkkikselle”, nykyään heidät on integroitu normaaliluokkaan. Kodeilta ei saa tukea kurin-pitoon. Kotoa voi tulla Wilmaan sitaatti lakitekstistä, jonka mukaan puhelimia ei voi kieltää koulussa. Tämä asia ei kuitenkaan ole Porvoossa päätettävä juttu.

[Kirjuri kommentoi]: Olen kyllä kuullut, että jossain kouluissa on toimivia käytäntöjä, yhdessä sovittuja sääntöjä kuten ”puhelinparkki”. Toki jotkut oppilaat ovat alkaneet pi-tää mukanaan kahta puhelinta, joista vain toisen jättää ”parkkiin”.

Järjestyksenvalvoja: On olemassa Telegram-ryhmä, josta voisın tilata saman tien koko tälle porukalle esim. kokaiinia 150€ /gramma toimitettuna tänne paikan päälle lyhy-essä ajassa. On olemassa valtakunnallisia ryhmiä ja myös Porvoo-spesifi ryhmä, josta voi tilata.

Nainen yleisöstä: Missä nuoriso nykyään kokoontuu Porvoossa?

Fasilitaattori: Tietysti on olemassa Nuorisopalveluiden tilat, Kertsi, Zentra jne. Mutta tietysti on myös se porukka, joka ”ei tommosiin mene”. *[ei muita kommentteja]*

Fasilitaattori jatkaa: Minne muuten ovat vanhan ajan ”puliukot” kadonneet? Ovatko he ”siirtyneet taivaaseen”, eikä uusia ole tullut tilalle? Kyseessä olivat erityisesti suurten ikäluokkien miehet. *[hiljaisuus]*

Fasilitaattori jatkaa: Tyttäreni asuu Kalliossa. Siellä on kiinnostavaa käydä, mutta ei-hän siellä minusta voisi asua, koska esimerkiksi kadulla vastaan tulevat sekakäyttäjät saavat aikaan turvattomuuden tunnetta. Muistelen omasta kesätyöpaikastani Simolinin tavaratalossa (kauan sitten) ne Marinolin ostajat, jotka siis ostivat tätä ainetta päihty-mystarkoituksessa – näitä aineita ei kai enää käytetä? Yllämainitusta huolimatta

tyttäreni ei halua muuttaa Kalliosta kanssamme samalle tontille, vaikka itse olen vielä täysin *cool* (toisin kuin omat vanhempani olivat).

Fasilitaattori lopettaa: Kiitos tästä keskustelusta! Meitä ei ollut paljon, mutta kiinnostavia seikkoja nousi esiin! [*aplodit, yleisö alkaa nousta*]

Mies yleisöstä: Minulla oli joitain vuosia sitten punkki selässä kaksi viikkoa, mistä seurasi sairaalakäyntejä jopa 40 kertaa [*borrelian hoito? toim.huom.*]. Sairaalassa tapasin aina samat huumeidenkäyttäjät [*korvaushoitoa hakemassa?*]; aluksi heitä oli ehkä 10, sittemmin ehkä 3-4. Pari vuotta myöhemmin tapasin kadulla yhden heistä... [*epäselvää*] mutta vältin uhkan. Vielä myöhemmin kävelysillalla minut tunnistettiin ”kytäksi” näiden samojen tyyppien toimesta... Toinen tarina Kyprokselta, kun olin rauhanturvaajana: olimme tekemässä ratsiaa, mutta rekkamiehet varoittivat ”veitsestä kellon päällä”... [*suurin osa on jo lähtenyt, keskustelu loppuu*]

Keskustelun keskeiset teemat ja huomiot (by ChatGPT):

- **Turvattomuuden tunteet ja syyt:** Esimerkiksi koulupäättäjäs- ja uudenvuodenjuhlat aiheuttivat turvattomuutta, koska ikkunoita rikottiin ilman valvontaa. Aikuisten käyttäytymisen rooli nuorten käyttäytymisessä nostettiin esille.
- **Media ja some:** Media ja sosiaalinen media vaikuttavat voimakkaasti ihmisten turvattomuuden tunteisiin. Esimerkiksi paikallismediassa levinneet valheelliset tarinat myrkytetyistä koiranherkuista ja kidnappausyrityksistä lisäsivät turvattomuuden tunnetta.
- **Nuorison käyttäytyminen:** Nuorten miesten väkivaltaisuus ja rikollisuus olivat keskustelun aiheena. Vaikka tilastollisesti rikollisuus on vähentynyt, nuorten väkivaltaisuus on raaistunut, ja teräaseiden kantaminen on lisääntynyt.
- **Huumeiden käyttö:** Huumeiden käyttö, erityisesti kokaiinin ja amfetamiinin, on lisääntynyt. Ravintolassa käynti on vähentynyt, mutta huumeiden sekakäyttö on yleistynyt.
- **Yksinäisyys ja vanhukset:** Vanhusten yksin asuminen ja kaatumistapaukset kotona aiheuttavat turvattomuutta. Yhteisön tuki on tärkeää turvallisuuden tunteen lisäämisessä.
- **Urbaanit legendat:** Tarinat rottien osista pizzassa ja autojen ketjuihin takertuneista sormista kuvastavat, kuinka urbaanit legendat ja huhut voivat lisätä turvattomuuden tunnetta.
- **Yhteisön rooli ja valaistus:** Paikallinen yhteisö ja ympäristön valaistus ovat tärkeitä turvallisuustekijöitä. Esimerkiksi hyvin valaistut alueet vähentävät rikollisuutta.
- **Auktoriteettien kunnioitus ja koulukuri:** Koulussa auktoriteettien kunnioitus on vähentynyt, ja älypuhelinien käyttö vaikeuttaa kurinpitotoimia. Opettajien ja vanhempien tuki kurinpitoon on heikentynyt.
- **Turvallisuuden ja luottamuksen lisääminen:** Keskustelun osallistujat korostivat yhteisöllisyyden, valaistuksen, ja toimivien käytäntöjen merkitystä turvallisuuden ja luottamuksen lisäämisessä.

Keskustelu päättyi osallistujien kiitoksiin ja ajatuksiin siitä, että vaikka osallistujia ei ollut paljon, esiin nousi monia kiinnostavia ja tärkeitä näkökulmia turvallisuudesta ja luottamuksesta Porvoossa.